THE ISRAELITE PRESS
The only Jewish Newspaper of Western Canada.
אידישע וואָרט
Office and Place of Business: New Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave. East
Published daily except Saturday and Sunday
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA
Subscription: $6.00 per year.
Est. 1910 Phones: 55 409—52 213
Winnipeg — Manitoba

איצט איז דער בעסטער מאמענט צו ראטעווען דאס דעקלאסירטע אידנטום אין סאוועט רוסלאנד

(פספעציעל פאר "דאס אידישע וואָרט")

פון ב. סמאָליאר

(פאַרוואָס איצט? — די נייע ווינטן טובות די דעקלאסיר טע און די כמארעס וואס מען דערוואַרטעט. — די אינדוסטריעלע מעגלאכקייטן).

סאוועט רוסלאנד איז ווי א וואלקנ־דיקער הימל. אמאל פאסירט אז די וואלקנס צוגיין זיך, ווערט דער הימל לויטער, באוויזט זיך אויף א קורצער צייט די זון, הויבט די מענשן זיך אן צו פיל אביסל מונטערער, בין עס רוקן זיך ווידעראמאל אן די שווערע וואלקנס, ווערט אלעס ווידעראמאל צודיק, גרוי, ווערט די לופט ווידעראמאל שווער צו אטעמען.

איצט איז אין סאוועט רוסלאנד די צייט ווען די וואלקנס זוינען זיך אויף א קורצער צייט צעגאנגען פאר דעם דעקלאסירטן אידן. איצט, ווען שווערע עטאלכע יאר פון הונגער און האפנונגס־לאזיקייט, האט די זון טייל־ווייז אנגע־פאנגען זיך דורכצושלאגן אין דעם אי־דישן שטעטל, קיינער קאן נים זאגן ווי לאנג עס וועט נעמען ביז די כמארעס ווערן זיך צוריק דארט באוויזן אן קיין נער צווייפלט אויך נים אז כמארעס ווע־לען זיך דארט ווידער באוויזן, דערווייל אבער איז איצט אין סאוועט פארבאנד ענטשטאנען א מאמענט ווען די ג'ע'רו־דס'טע, דערנידעריקט אין אינסגעהוב־נערטע אידן פון די שטעטלאך האבן צייטווייליק די מעגלאכקייט איבערצוכא־פען דעם אטעם.

די סאוועטישע רעגירונג האט זיך איצט נעגומען אומקוקן אויף דער שווערער און אומגאר־מאלער לאגע פון דעם דעקלאסיר־טן אידנטום, אומקוקן נים בלויז דורך קאלאניזאציע, נאר דורך א ריי פלענער וואס דארפן אפרבעטן די דעכטראכטע און אקאנאמישע לאגע פון די דעקלאסיר־טע אידן טאקע אויף די פלעצער וואו זיי וואוינען, טאקע אין די שטעטלאך גופא. ניטא דער טאג איצט ווען עס זאל נים ־ערשיינען אין סאוועט פארבאנד א נייער צירקולאר, א נייער באפעל, א נייע פאראדערונג, וועלכע זאל — דורעקט צי אומדירעקט — נים פארלייטערן די לאגע פון די דעקלאסירטע אידן אין די שטעטלאך. אין דאס וועלן ווערן קוסטארן, קאנען איצט ווערן קוסטארן אן שום שווערקייטן און נאך מיט א גע־וויסער מיטהלוף מצד די ארטיקע סאָ־וועטן וועלן ווילן בלייבן אין זיי־ערע שטעטלאך און זיך פארנעמען מיט גערטנערייי, אדער אנדערע קליינע ערד־ארבעט, קריגן איצט ערד ארום דיר שטעט־לאך, כדי זיי זאלן נים דארפן וואנדערן מיט די ווייטע אידישע קאלאניעס; אזן, וואס ווילן ווערן קאלאניסטן קאנען איצט אויף א ברייטן אופן זיך איבערפעלקערן קיין קרים, און זיי ווערן גלייך דערקלערט אלס אויס "קישינעוער" און זיי קריגן גלייך אלע פריווילעגיעס און רעכט צו־גלייך מיט אלטע און איינגעזעסענע פויערים; אידישע קינדער, — קינדער פון דעקלאסירטע און קינדער פון קוסטאר־רען, — זיינען שוין איצט נים מחוץ למחנה אין די ארבעטס־בירושעס. מען רעגיסטרירט זיי איצט אויף די ארטיקע בירושעס באגלייך מיט די קינדער פון ארבעטער. מען שיקט זיי אין טעכנישע שולן באגלייך מיט קינדער פון ארבע־טער. מער אדרנס זיי איין אויף ארבעט אין פאבריקן און אויף זאוואדן באגלייך מיט קינדער וועמעס עלטערן פון זיינען געווען פראלעטאריער בני פראלעטאראר־ער.

דאס אלעס איז נים איצט אין סאוועט־טען פארבאנד. בין איצט איז עס נים געווען. בלויז מיט א פאר מאנאטן צוריק איז נים סתם א דעקלאסירטער איד גע־ווען פסול אין הפקר אין סאוועטן פארב־באנד, נאר אפילו איינער וואס עס איז געווען א קוסטאר. מען האט קוסטארן געלאזן־דן פון זייערע ארטעלן אויף רעכטס אין לינקס. מען האט אויף זיי איינגע־לייגט שטייערן, פונקט ווי זיי זאלן זיין די אמת'ע קאפיטאליסטן. מען האט די אידישע קוסטאר ארטעלן לעצטן ווינ־טער חרוב געמאכט אין בלויז עטלאכע מאנאטן. און קינדער פון דעקלאסירטע און פון קוסטארן — זיי האט די אר־בעטס־בירושע קיינמאל נים אויפגענו־מען. קיינמאל האבן זיי נים געהאט קיין שאנס געשיקט צו ווערן אויף ארבעט אין פאבריקן, אדער ערגעץ אנדערשוואו.

איצט האט זיך דו לאנג געביגן. נאך סטאלין'ס שרוט צוריק אין דער קאלעק־טיוויזאציע, האט זיך אנגעפאנגען דאס גיין צוריק איבער דער גאנצער לינע פון דער איינעראלאכער סאוועטישער פאלי־טיק. עס האבן אנגעפאנגען ווייניג מיל־דערע ווינטן נים בלויז פאר די פויערס אין דארף, נאר אויך פאר קוסטארן־אין שטאט, און נים בלויז פאר קוסטארן, נאר אפילו אויך פאר קליינע פריוואט הענדלער וואס זיינען נאך דא און דארט געבליבן, ווי איינציקע גראזן אין דעם מידבר.

און עס איז געווען אומפארמיידלאך אז אט דעם מארש אויף צוריק זאל מען פארגעבן אין דער דעקלאסירטער אי־דישער שטעטל, עס איז געווען אומפאר־לאך אז דאן ווען די אלגעמיינע רעפדע־סיעס אין לאנד ווערן מיידער, זאל דאס אידישע שטעטל בלייבן אין דער זעלבער רעכטלאזיקייט. און וועלכע זי זינקט פאר די לעצטע עטלאכע יאר, — א רעכטלאזיקייט וואס איז נים געווען אזוי שטארק צום הפקר אין סאוועטן פארב־באנד, נאר אפילו איינער וואס עס איז געווען א קוסטאר. מען האט קוסטארן געלאזן־דן פון זייערע ארטעלן אויף רעכטס און לינקס. מען האט אויף זיי איינגע־לייגט שטייערן, פונקט ווי זיי זאלן זיין די אמת'ע קאפיטאליסטן. מען האט די אידישע קוסטאר ארטעלן לעצטן ווינ־טער חרוב געמאכט אין בלויז עטלאכע מאנאטן. און קינדער פון דעקלאסירטע און פון קוסטארן — זיי האט די אר־בעטס־בירושע קיינמאל נים אויפגענו־מען. קיינמאל האבן זיי נים געהאט קיין שאנס געשיקט צו ווערן אויף ארבעט אין פאבריקן, אדער ערגעץ אנדערשוואו.

איצט האט זיך דו לאנג געביגן. נאך סטאלין'ס שרוט צוריק אין דער קאלעק־טיוויזאציע, האט זיך אנגעפאנגען דאס גיין צוריק איבער דער גאנצער לינע פון דער איינעראלאכער סאוועטישער פאלי־טיק. עס האבן אנגעפאנגען ווייניג מיל־דערע ווינטן נים בלויז פאר די פויערס אין דארף, נאר אויך פאר קוסטארן